

FestiValderAa 2022

Bestuursverslag en resultaten

Rabobank

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Over dit verslag	2
1.2	Het festival in het kort	2
1.3	Visie en missie organisatie	3
2	Activiteiten en programmering.....	4
2.1	Programmering algemeen	4
2.2	Muziekprogramma	4
2.3	Theatervoorstellingen	6
2.4	Zomerzinnen.....	8
2.5	Straattheater en pop-ups	9
2.6	Kinderprogramma: Expeditiebos.....	10
2.7	Theatrale wandel- en fietstochten	10
2.8	Kunstinstallaties.....	11
2.9	Natuurbeleving en duurzaamheid	12
2.10	Activiteitenoverzicht – Speellijst	13
3	Evaluatie	14
3.1	Succesvolle tiende editie met hobbels	14
3.2	Berichten in de media	15
3.3	Behaalde artistieke doelstellingen.....	18
3.4	Behaalde marketingdoelstellingen	18
3.5	Publieksbereik in overzicht	21
3.6	Successen	21
3.7	Leer- en evaluatiepunten	22
3.8	Bestuursevaluatie	24
3.9	Strategische analyse	26
4	Financieel resultaat	27
4.1	Situatie boekjaar / kalenderjaar.....	27
4.2	Exploitatieresultaat	27
4.3	Reflectie op besteding extra covid middelen	28
4.4	Liquiditeit, vermogens- en risico beheer en bestemmingsreserve	28
5	Organisatie.....	29
5.1	Samenstelling bestuur en directie	29
5.2	Toepassing van de Wet Normering Topinkomens	29
5.3	Codes cultuursector.....	30

Organisatie

Stichting Andere Activiteiten Schipborg

Langakkers 38

9469 RA SCHIPBORG

w www.FestiValderAa.nl

KvK 52533999

IBAN NL16 RABO 0121 3323 14

RSIN 850488485

BTW 8504.88.485.B.01

Zakelijke leiding

t +31 (0)6 36 39 67 43

e zakelijk@festivalderaa.nl

1 Inleiding

1.1 Over dit verslag

Het bestuur van Stichting Andere Activiteiten Schipborg heeft dit bestuursverslag opgesteld in februari 2023. Doel van het bestuursverslag is om inzicht te geven in de activiteiten die zijn gerealiseerd met de meerjarige festivalsubsidie van het Fonds Podiumkunsten (FPK), in aanvulling op de jaarrekening en de prestatieverantwoording. Dit bestuursverslag is opgesteld volgens de richtlijnen van het FPK.

Met dit rapport brengt Stichting Andere Activiteiten Schipborg verslag uit van FestiValderAa 2022. Deze jubileumeditie vond plaats van donderdag 30 juni tot en met zondag 3 juli 2022. De eindverantwoordelijkheid van het bestuursverslag en de jaarrekening ligt bij het bestuur van Stichting Andere Activiteiten Schipborg.

1.2 Het festival in het kort

FestiValderAa is een toegankelijk driedaags cultuurfestival dat sinds 2011 jaarlijks in het eerste weekend van juli wordt gehouden in en om Schipborg, in het stroomdallandschap van de Drentsche Aa. In 2022 beleefde het festival haar tienjarige jubileum, nadat de editie van 2020 moest worden afgezegd in verband met de coronapandemie. Om dezelfde reden werd de editie van 2021 een uitgekleden editie (editie 9.5). De 10 editie werd groots gevierd met een extra jubileumavond op donderdag 30 juni.

Tijdens het festival zijn er naast theatervoorstellingen en muziekoptredens tal van randactiviteiten te beleven, waaronder straattheateracts, theatrale fiets- en wandeltochten, natuurwandelingen en literaire activiteiten. Ook is er elk jaar een kinderprogramma, deels in samenwerking met Staatsbosbeheer.

Het podium op de Brink in Zuidlaren donderdag 30 juni 2022

Een belangrijke pijler van het festival is het draagvlak in de regio. Bewoners van Schipborg en omgeving zetten zich elk jaar opnieuw vrijwillig en met veel enthousiasme in voor FestiValderAa. Ook ondervindt het festival veel steun van lokale overheden, culturele organisaties, opleidingen en ondernemers. FestiValderAa heeft een mooi netwerk en is inmiddels uitgegroeid tot een jaarlijks terugkerend festival van regionale én landelijke betekenis.

1.3 Visie en missie organisatie

Visie

Stichting Andere Activiteiten Schipborg streeft ernaar om een volledig duurzaam muziek-, theater- en natuurfestival te organiseren, ingebed in het stroomdallandschap van de Drentsche Aa, voor een breed, lokaal en nationaal publiek.

Missie

De missie van Stichting Andere Activiteiten Schipborg is om jaarlijks voor een breed publiek een toegankelijk, eigenzinnig en duurzaam muziek-, theater- en natuurfestival te organiseren ingebed in het stroomdallandschap van de Drentsche Aa. FestiValderAa kenmerkt zich door een vrolijke, gemoedelijke en ongedwongen sfeer en een aansprekende programmering die grote, bekende namen combineert met nieuw talent en lokaal aanbod. De stichting hecht belang aan lokale inbedding en regionale samenwerking.

Slogan

Genieten van een vrolijk en eigenzinnig groen muziek- en theaterfestival in de Drentsche natuur.

Sfeer festivalterreingezien vanuit de entree

2 Activiteiten en programmering

2.1 Programmering algemeen

De programmering van het festival was zeer geslaagd. In totaal waren er 40 verschillende theater- en muziekvoorstellingen met in totaal 92 verschillende opvoeringen, plus nog een uitgebreid randprogramma met veel verschillende activiteiten voor volwassenen en een veelvoud daarvan voor kinderen.

- Negen verschillende theatervoorstellingen met in totaal 34 opvoeringen,
- Tweeëntwintig verschillende muziekconcerten,
- Vijf verschillende literaire activiteiten door Zomerzinnen, met in totaal zes opvoeringen,
- Vijf straattheater- of pop-upvoorstellingen met in totaal zes opvoeringen,
- Kinderprogramma in het Expeditiebos met één doorlopende theatervoorstelling en diverse doorlopende activiteiten,
- Vier sets van een DJ,
- Drie verschillende natuurwandeltochten die elk één keer plaatsvonden, dus in totaal drie wandelingen,
- Twee kunstinstallaties,
- Eén theatrale wandeltocht en één theatrale fietstocht die elk zes keer plaatsvonden en elk twee (wandelroute) en drie (fietsroute) voorstellingen aandeden, dus in totaal 30 voorstellingen,
- Diverse andere activiteiten.

2.2 Muziekprogramma

De muziekprogrammering kenmerkte zich door de combinatie van grote, bekende namen met nieuw aanstormend talent en lokaal aanbod. De zes grote namen waren **Frank Boeijen** en band, het **Noordpool Orkest**, singer-songwriter **Meau**, popster **MEROL** (zie foto rechts), indiepopband **RONDÉ** en zangeres van levensliederen **Sophie Straat**. Zij stonden op het hoofdpodium, op het centrale festivalterrein. Tussenacts op het hoofdpodium waren de stomende brass, urban Balkan & art rock in je moerstaal van **De Baron**, de vintage exotic rock-'n-roll van **Komodo**, de unieke blend van pop, jazz en Turkse muziek van **Karsu**, de Gronings-Drentsche rockband **Orange Skyline**, moderne alt-pop van **The Indien**, de jazz-funk wervelwind van **Power to the Pipo**, de eerlijke popliedjes van singer-songwriter **Joe Buck**, de knallende, Nederlandstalige popmuziek van **Pieter van der Zweep** en de Latijns-Amerikaanse feestmuziek van **Kumbia Boruka**.

Op het kleinere podium Heidestage, ook op het centrale festivalterrein, stonden **Them Dirty Dimes** met Groningse old-fashioned jazz & blues, de mysterieuze Groningse duo **Electropoëzie**, de groovy Amsterdamse singer-songrapper **Benjamin Fro**, singer-songwriter **Stéphanie Struijk** (zie foto links), de meeslepende dance van het Groningse duo **Never Been To Berlin**, het Friese nederpoptalent **Faske**, de art-popband **Silver Lake** en de 21-jarige pianist, componist en producer **Rangel Silaev**. DJ **Peter Mans** speelde op zaterdag en zondag een set op de Heidestage en op donderdag op De Brink in Zuidlaren.

“ Er is altijd een onvoorspelbaar aspect bij live optreden en helemaal op een festival. Op het Festival der Aa in Schipborg was het de rol van de kinderen bij het optreden van Rondé. Eén van de jonge fans stak zijn vuist omhoog voor een boks en zangeres Rikki Borgelt beantwoordde dit met een boks, met als prachtig gevolg dat tientallen kinderen na ieder nummer hun vuistjes naar de zangeres en haar bandleden opstaken. Innemend was de manier waarop de band hiermee omging. Na ieder nummer lieten we een halve minuut boks tijd in, kondigde Borgelt aan en tijdens de hele show werd aan de kinderen een prachtige ervaring mee gegeven, met van trots glimmende ouders die even verder stonden te glunderen en kinderpetten die nu en dan op het hoofd van muzikanten verschenen. Zo maak je de jeugd wakker voor live muziek, zo toon je dat een interactief evenement veel leuker en veel meer beloning in zich heeft dan TV of TikTok, hoewel daar vast veel van de talrijke filmpjes zijn terecht gekomen. ”

THE NEXT GIG, 'Rondé maakt tijd voor de kinderen', 12 juli 2022

“ Electropoëzie was geweldig in Schipborg in deze inclusieve show die verraste, beroerde, dansbaar was en heerlijk op een mooie avond. Het duo groeide uit tot één van de muzikale uitblikkers van de eerste festival dag van het jubilerende Festival der Aa. Niet alleen gekkigheid, maar juist in het contrast tussen de verstillig, de nostalgie, de observatie en het feest schuilt de kracht van de band. Je kon niet meer wensen. Ja, nog een uurtje wellicht. ”

THE NEXT GIG, 'Wat een feest met Electropoëzie', 5 juli 2022

“ Een prachtige show van een artieste die haar plek in de schijnwerpers dik heeft verdiend en de festivalgangers met deze herinnering de donkere nacht van Schipborg instuurde, extra donker na dat heldere licht op het podium. ”

THE NEXT GIG, 'Karsu is een prachtige afsluiting van eerste dag Festival der Aa', 5 juli 2022

Jubileumavond

Speciaal voor de jubileumeditie (10 jaar FestiValderAa) kwam er een extra avond op donderdag. Deze vond plaats op de Brink in buurgemeente Zuidlaren, omdat de vaste locatie voor de openingsavond vanwege de vergunning niet kon worden uitgebreid. Het werd een bijzonder spektakel. De avond werd geopend door de burgemeesters, van Aa en Hunze en van Zuidlaren. Alle vrijwilligers die in de afgelopen tien jaar voor het festival hebben gewerkt werden uitgenodigd als gast. De avond eindigde helaas in noodweer. Het laatste optreden van "De Baron" kon niet doorgaan door kortsluiting in het aggregaat, die na de bui niet meer wilden opstarten.

2.3 Theatervoorstellingen

Dit jaar kon FestiValderAa negen theatervoorstellingen op locaties in en rond het dorp Schipborg bieden; een kwalitatief goed programma zonder echt grote namen. De enige première was *Roek* van De Noorderlingen. Toch viel er veel te genieten. Zoals de frisse, ontroerende, geestige voorstelling *Polder Wodka* van **Het Tuintheater**, een nieuwe bewerking van de eenakter *De Beer* van Tsjechov. Of *A horse with no name* van **Marieke Giebels & Jip van den Dool**, een feministische deconstructie van een relatiedrama. Ook waren er oude bekenden, zoals de gloednieuwe nachtclubshow *Club Extravaganza – BURLESQUE* van **Blond en blauw**.

De geëngageerde, kolderieke voorstelling *The promised land* van **YoungGangsters**, was een “oldschool western in outerspace”. Deze voorstelling, geschreven door de veelbekroonde toneelschrijver Jibbe Willems, stelt vragen over het bezit van land, waarin een spirituele visie tegenover een kapitalistische visie wordt gezet. Humor was er ook in de heerlijke cabaretvorstelling *Het dreigt volslagen goed te komen* van Jasper van der Veen, winnaar van het Leids Cabaret Festival 2019.

Vernieuwend en grensverleggend was de interactieve virtual reality dance performance *Narcissus en Echo* van **House of Makers & Veejays.com**, over eenzaamheid en verbinding. Het publiek, met VR-bril, kon actief op zoek naar verborgen perspectieven en werd op die manier zowel toeschouwer als hoofdrolspeler. De ervaring is een samenspel van dans, storytelling, muziek en digital art. De vierde wand werd ook doorbroken in de tragikomische opera *Rigoletto* van **DeSchoneCompagnie**, een bewerking van de opera *Rigoletto* van Verdi en *Le roi s’amuse* van Victor Hugo, waarbij het publiek direct werd aangesproken, toegeschreeuwd en toegefluisterd.

*Het publiek onderging een virtual reality-ervaring in de dance performance *Narcissus en Echo* van House of Makers & Veejays.com (inzet).*

De performance-voorstellingen *Roek* van **De Noorderlingen** en *Run, forest, run* van **Zuhause** gingen beide over jonge mensen die greep trachten te krijgen op zichzelf en het bestaan, zoals *Theaterkrant* terecht constateerde. *Theaterkrant* was zeer positief over *Roek*, en roemde de flexibiliteit en het improvisatievermogen van de spelers, die zich genoodzaakt zagen om een nieuwe speellocatie te vinden voor hun voorstelling – meer hierover in het hoofdstuk Evaluatie.

Beelden uit de voorstelling *Roek* van *De Noorderlingen*.

“ [Over *Roek*:] Een indrukwekkende zoektocht naar de eigenheid van het individu. ”

Luuk Verpaalen, *Theaterkant*, 7 juli 2022

“ *Polder Wodka* is een juweeltje van een voorstelling die het verdient lang op het repertoire te blijven. ”

Luuk Verpaalen, *Theaterkant*, ‘Veelzijdig FestiValderAa in een prachtig landschap’, 7 juli 2022

“ Het aantal premières was dit jaar aan de bescheiden kant. Afgezien van een enkele kleine productie, die min of meer verstopt zat in een van de arrangementen, was eigenlijk alleen *Roek* van **De Noorderlingen** voor het eerst te zien. Wel waren er een aantal voorstellingen die bijna onopgemerkt al elders hun speelbeurten hadden gemaakt. Volstrekt onterecht over het hoofd gezien soms, zoals het zinderende *Polder Wodka* van **Het Tuintheater**. ”

Jongebloeds programmering wordt gekenmerkt door het elk-wat-wilsprincipe. De burlesque-show van **Blond en Blauw** ..... bedient een heel ander publiek dan *Rigoletto*, de heerlijke operabewerking van **Deschonecompagnie** die in de enorme schuur van de Zeegsterhoeve uitstekend tot zijn recht kwam. En waar *A horse with no name* een intieme voorstelling is in een schuur, daar pakt **YoungGangsters** op een stuk open land uit met een uitbundige voorstelling over de koloniserende mens.

Luuk Verpaalen, *Theaterkant*, ‘Veelzijdig FestiValderAa in een prachtig landschap’, 7 juli 2022

Helaas moest de organisatie de voorstelling van Ruben Chi op het laatste moment annuleren omdat er te weinig kaarten verkocht waren. Ook twee andere acts vielen uit: de muzikale spokenwoordvoorstelling *dat ik op veen lijk* van hoofdletterF en de zangeres Maya Mari. Deze hadden moeten plaatsvinden tijdens de theatrale wandeltocht VoeteValderAa.

Beeld uit de voorstelling *Roek van De Noorderlingen*.

2.4 Zomerzinnen

Sinds 2021 werkt FestiValderAa samen met het Drentsche literaire festival Zomerzinnen, dat sinds 2007 bestaat. Zomerzinnen, dat zeer goed staat aangeschreven in de literaire wereld en bij bezoekers, is een zelfstandig onderdeel van FestiValderAa. Tijdens Zomerzinnen kan het publiek op een ontspannen en intieme manier kennismaken met (het werk van) landelijke en regionale dichters en schrijvers.

Helaas moest de veelvuldig bekroonde kinderboekenschrijfster **Annet Schaap** vanwege corona verstek laten gaan. Maar Zomerzinnen bracht genoeg andere grote namen naar Drenthe. Zoals de rijzende literaire ster **Mariken Heitman**, die met haar roman *Wormmaan* in 2022 de Libris Literatuurprijs won. De auteur, muzikant en componist **Auke Hulst**, bekend van o.a. *Slaap zacht, Johnny Idaho* (2015), nam het publiek mee op een reis vol verhalen, beelden en liedjes. De dichter, schrijver, acteur en muzikant **Erik Hartevelde** werd door Joep van Ruiten aan de tand gevoeld over zijn novelle in brieven *Het verloren kind*. De zangeres, songwriter, schrijfster en producent **Martije** – ook wel genoemd de Drentsche ‘lady of jazz’ – gaf een optreden met haar band. Het sluitstuk was zondagmiddag het twee keer uitgevoerde programma *Montere weemoed*, waarin de verhalen van de veelzijdige schrijver **Thomas Verbogt** naadloos overgingen in de liedjes van **Beatrice van der Poel**.

2.5 Straattheater en pop-ups

FestiValderAa staat bekend als een vrolijk, ongedwongen, intiem festival. Bij zo'n festival passen straattheater en pop-ups: zomaar een verrassingsoptreden op het festivalterrein of tijdens een borrel. Tijdens FestiValderAa 2022 waren er vijf straattheater- en/of pop-upvoorstellingen:

- Sopraan **Brigitte van Hagen** deed zowel op vrijdag- als op zaterdagavond een verrassingsoptreden tussen het publiek.
- **Station Noord**, een netwerkorganisatie voor de ontwikkeling van podiumkunsts talent in Noord-Nederland, trad op vrijdag op met een straattheateract, Het publiek kon plaatsnemen in een levensgroot patatbakje en luisteren naar een muzikale compilatie van audiofragmenten waarin mensen vertellen over hun consumptiedrang en het geluk dat ze daaraan ontleen. Je 'snackt' als het ware hun verhalen. Naast het genot komt ook de keerzijde van snackgeluk aan bod. Want wanneer is het genoeg?
- De Groningse singer-songwriter **Fred Goverde** gaf vrijdag een optreden op de Cultuurborrel of CuBa-borrel, die plaatsvond op het festivalterrein. Deze borrel voor de CuBa's (de CultuurBazen van Drenthe) organiseerde het festival in samenwerking met de provincie Drenthe en Kunst&Cultuur Drenthe. Alle culturele organisaties uit Drenthe waren uitgenodigd, en ook velen uit Groningen. De cultuurborrel is een informele start voor het culturele seizoen en een ontmoetingsmoment.
- **Pieter Post** trad op zaterdag twee keer op met zijn straattheateract *De Schildpad – Niets doen is hard werken*.
- **Juan el Goma** trad op zondag één keer op met zijn straattheateract.

Juan el Goma met zijn straattheateract.

2.6 Kinderprogramma: Expeditiebos

Het voormalige Bokkebos met de traditionele Kinderweide werd in zijn geheel omgetoverd tot het avontuurlijke Expeditiebos met activiteiten voor kinderen. Hier waren de volgende doorlopende activiteiten te vinden:

- **Locatietheatervoorstelling *De Poppendokter*:** Meike van den Akker van De Witte Pomp maakte een intieme theatervoorstelling van een kwartier, waarbij kinderen tijdens een consult in het atelier van een poppendokter in gesprek konden met de poppendokter en zelf een knuffeltalisman konden knutselen. De knuffeltalisman mocht mee naar huis, als aandenken, maar ook als hulpje als het even niet zo goed gaat. De voorstelling speelde vijf keer op zaterdag en zeven keer op zondag voor kleine groepjes kinderen.
- **Vrij spelen in de natuur:** Zoals elk jaar organiseerde Staatsbosbeheer een scala aan doorlopende activiteiten. Zo konden de kinderen sjoelen, kegelwerpen, een eigen hunebedje bouwen en uilenballen uitpluizen. Vier keer werd er een kriebelbeestjesspeurtocht gehouden, waarbij een groepje kinderen met een boswachter op pad ging om te onderzoeken wat er allemaal leeft in de grond van de Drentsche natuur.
- **De Knutselkeet:** Bij de Knutselkeet konden kinderen zeefdrukken en sleutelhangers maken van hergebruikt materiaal. Zowel op vrijdag, zaterdag als zondag waren de kinderen hier niet weg te slaan. De activiteiten waren doorlopend.
- **Schminken:** Zoals elk jaar konden kinderen zich op zaterdag- en zondagmiddag laten schminken door vrijwilligers, wat als vanouds erg populair was.
- **Kinderpaspoort:** Bij elke activiteit konden kinderen een kinderpaspoort laten afstempelen. Met een volle stempelkaart kregen zij een houten medaille. Dit werd mede mogelijk gemaakt door het Staatsbosbeheer.

2.7 Theatrale wandel- en fietstochten

“ Hoe organiseer je deze dagen een festival als je geen zin hebt in gedoe met testen, gezondheidsverklaringen en vaccinatiebewijzen? De oplossing van FestiValderAa in het Drentse Schipborg was even simpel als ingenieus: trek het publiek uit elkaar, verdeel het in overzichtelijke groepjes en laat het fietsen en wandelen. De fietsers doen FietseValderAa, de wandelaars VoeteValderAa. Voilà: een theaterfestival in coronatijd. ”

Theaterkrant, 8 juli 2021

Dat schreef Theaterkrant over de wandel- en fietstochten die FestiValderAa in 2021 introduceerde. Het succes was zo groot dat de FietseValderAa en de VoeteValderAa mee mochten naar 2022. Door de fiets in te zetten als vervoermiddel tussen voorstellingen wordt de geografische spreiding van het festival groter. Dit vergroot ook de mogelijkheden voor locaties.

In 2022 was er één theatrale wandeltocht en één theatrale fietstocht onder leiding van een FestiValderAa-gids. Elke tocht vond zes keer plaats.

De bezoekers deden op de wandeltocht twee voorstellingen aan en op de fietstocht drie voorstellingen: een uitgekiende combinatie van theater, muziek, dans, en zelfs een jongleerconcert (*Sounds like juggling*). In totaal waren er 30 voorstellingen. Per groep was plaats voor dertig personen. De VoeteValderAa vertrok vanuit het centrum van Schipborg en was een wandeltocht door de directe omgeving van het dorp. De voorstellingen van FietseValderAa vonden plaats op Jaaps landje nabij Schipborg, in Theater Taarlo en in een schuur in Oudemolen.

FietseValderAa (6 keer)

- 1 Loods 13 – *Hier sta je dan*
- 2 Guido van Hout en Arthur Wagenaar – *Sounds like Juggling*
- 3 Tamar

VoeteValderAa (6 keer)

- 1 Danshuis Noord – *RAVE*
- 2 Tim Hammer en Mirthe Dokter – *STRIJD*

2.8 Kunstinstallaties

In andere jaren had het festival een kunstroute, de Weg van Kunst, met drie tot vijf kunstwerken. Voor de corona-editie van 2021 was de kunstroute teruggebracht tot één kunstinstallatie. Bij de editie van 2022 waren er twee interactieve kunstinstallaties, die elk de relatie tussen mens en natuur benadrukten.

Susanne Luurs | *interactieve installatie*

Speciaal voor de editie van 2022 maakte de Groningse kunstenares Susanne Luurs (1994) een interactieve installatie. Ze daagde mensen uit om op rituele wijze aan de natuur te vragen of de mensen haar mochten genezen van de schade die de mens de natuur heeft aangedaan. Het publiek ging hier soms wat aarzelend, maar uiteindelijk actief mee aan de slag. Susannes kunstwerk was het hele weekend doorlopend te bezoeken. Susanne wil met haar werk bewustwording kweken over hoe wij als mens in harmonie kunnen leven met de natuur.

Chantalla Pleiter | *interactieve installatie*

Beeldend kunstenaar Chantalla Pleiter was aanwezig met haar installatie *Biodiversity in Augmented Reality*. Onder begeleiding van Chantalla konden mensen leren over inheemse planten die met uitsterven zijn bedreigd, door een tablet op een bepaalde plant te richten. Bij elke plant hoorde een verhaal met muziek en geluid dat de plant opnieuw tot leven bracht. De symfonie van de biodiversiteit! De activiteit was doorlopend te bezoeken.

Interactieve installatie van Susanne Luurs

2.9 Natuurbeleving en duurzaamheid

FestiValderAa vindt plaats in het hart van het bijzondere stroomdallandschap van de Drentsche Aa. Natuurbeleving en natuureducatie vormen dan ook een integraal onderdeel van het programma. Daarnaast probeert de organisatie de invloed op de natuur te minimaliseren. Dit doet zij door zorg en aandacht voor de natuur bij de opbouw, tijdens en bij de afbouw van het festival en door het gebruik van plastic waterflesjes te ontmoedigen. Er waren waterpunten, het hergebruik van flesjes werd gestimuleerd en overgebleven voedsel, drinken en schoonmaakmiddelen gingen naar de voedselbank.

In de programmering kwamen natuurbeleving en natuureducatie op de volgende manier aan de orde:

- **Via de activiteit van Grounded:** Grounded Expeditions organiseert expedities en workshops in de Groningse en Drentsche natuur. Tijdens het festival organiseerde Grounded op zaterdag vijf wildplukwandelingen en op zondag vijf workshops keramiek en tekenen in de natuur. Via een QR-code konden bezoekers op hun telefoon een meditatief geluidsfragment beluisteren van een paar minuten. Het geluidsfragment is zo'n dertig keer afgespeeld.
- **Via de kunstinstallaties:** Beeldend kunstenaars Chantalla Pleiter en Susanne Luurs hadden beiden een doorlopende interactieve installatie waarin de relatie tussen mens en natuur werd bevraagd. Zie paragraaf 2.8.
- **Via natuurwandelingen:** Net als in andere jaren vonden in samenwerking met Staatsbosbeheer de Schemertocht, de Dagdromerstocht en de Vroege Vogeltocht plaats, onder begeleiding van een gids van Staatsbosbeheer of een IVN-natuurgids. De Vroege Vogeltocht was het meest populair; deze was snel uitverkocht.
- **Via de theatrale fiets- en wandelingen:** Met de theatrale fiets- en wandelingen (zie paragraaf 2.7) konden bezoekers verder de natuur van het stroomdallandschap in dan in voorgaande jaren. Zo was Nationaal Park Drentsche Aa onderdeel van de theatrale fietsroute.
- **Via de kinderactiviteiten:** Samen met een boswachter van Staatsbosbeheer konden kinderen uilenballen uitpluizen en meegaan op een kriebelbeestjesspeurtocht. Zie paragraaf 2.6.
- **Via de aankleding en uitlichting:** FestiValderAa is ingebed in de natuur (zie foto hieronder).

2.10 Activiteitenoverzicht – Speellijst

Titel voorstelling/activiteit (Model IV F)	Lengte	Aantal keer Gespeeld	Aantal bezoeken	Aantal gratis bezoeken
Muziekprogramma op de Brink (capaciteit.....) donderdag				
Frank Boeijen en band	1	1		
Noordpool orkest - Dansen op de grens	1	1		
De Baron	1	1		
DJ	1	1		
Totaal		4	375	352
Muziekprogramma op de Schapenstee (capaciteit.....) vrijdag t/m zondag				
Meau	1	1		
Komodo	1	1		
Karsu	1	1		
Them Dirty Dimes	1	1		
Electropoezie	1	1	2044	17
Orange Skyline	1	1		
MEROL	1	1		
RONDE	1	1		
The Indien	1	1		
Power to the Pipo	1	1		
Benjamin Fro	1	1		
Stephanie Struijk	1	1		
Never Been To Berlin	1	1	2529	22
Joe Buck	1	1		
Pieter van der Zweep	1	1		
Sophie Straat	1	1		
Kumbia Boruka	1	1		
Faske	1	1		
Rangel Silaev (klassieke ochtend)	1	1		
DJ	1	3	1969	51
Totaal		22	6542	90
Theater- en muziektheatervoorstellingen (capaciteit 4928)				
Straattheater	0,5	6	2000	2000
De Schone Compagnie: Rigoletto	1	3	132	1
Narcissus en Echo	1	6	126	2
Cabaret Jasper van der Veen	1	4	354	8
Het Tuintheater; Polder Wodka	1	4	218	4
The Young Gangsters	1	4	503	15
A Horse With No Name	1	4	93	0
De Noorderlingen	1	3	259	22
Zuhause	1	4	151	6
Burlesque	1	2	87	2
Totaal		40	3923	2060
Kinderprogramma (capaciteit .....)				
De Witte Pomptheater; De Poppendokter met workshop	1	6	187	
Diverse doorlopende activiteiten	1	3	187	
Totaal		9	374	0
Zomerzinnen (capaciteit 546)				
Verschillende literaire activiteiten	0,5	6	144	
Totaal		6	144	0
Natuurwandeltochten (capaciteit 90)				
Schemertocht	1,5	1	16	
Dagdromerstocht	1,5	1	25	
Vroege Vogeltocht	1,5	1	5	
Totaal		3	46	0
Theatrale fiets- en wandelroutes (capaciteit 320)				
VoeteValderAa Clun Forest (capaciteit 180)	3	6	149	0
FietseValderAa Skudde (capaciteit 180)	3	6	180	0
Tim Hammer/Mirthe Dokter				
Sounds like Juggling				
Danshuis Noord				
Tamar				
Loods 13				
Totaal		12	329	0
Kunst				
Kunstinсталatie	0,5	3	2000	2000
Totaal		3	2000	2000
Totaal aantal activiteiten en bezoekers betalend/vrij		99	13733	4502

3 Evaluatie

3.1 Succesvolle tiende editie met hobbels

“*What can go wrong, will go wrong,*” zo luidt Murphy’s Law. Nu ging niet alles verkeerd, maar in de voorbereiding naar het festival waren er enkele onverwachte hobbels waar de organisatie mee te maken kreeg. Zo waren er afzeggingen van Ellen ten Damme en – *last minute* – van Froukje waardoor de organisatie kort voor het festival opzoek moest naar vervanging.

De beoogde locatie voor Zomerzinnen was niet op tijd opgeknapt na een inpandige brand in mei. In de aanloop naar het festival protesteerden vijf inwoners van Schipborg tegen de afgegeven natuurvergunning voor het festival.

Een paar weken voordat het festival zou beginnen spanden zij een rechtszaak aan tegen de provincie Drenthe, die volgens de eisers nooit een natuurvergunning had mogen afgeven. De rechter oordeelde echter dat de natuurvergunning niet ingetrokken hoefde te worden (zie tekstkader). De eerste hobbel was genomen.

De eerste festivaldag, donderdag 30 juni, op de Brink in Zuidlaren, eindigde met noodweer waardoor als laatste geprogrammeerde band niet meer op kon treden.

Op de tweede festivaldag, vrijdag 1 juli, verbood Staatsbosbeheer de voorstellingen van De Noorderlingen, omdat een deel van de beoogde speellocatie binnen Natura 2000-gebied bleek te liggen. Een enorme tegenvaller, want de performancevoorstelling was, in de woorden van regisseur Lotte Lohregel, “tot op elke grasspriet gemaakt” voor die locatie. Gelukkig wisten de makers en de organisatie in onderling overleg een nieuwe locatie te vinden.

Op zaterdag 2 juli weigerden ’s avonds de pinautomaten op het festivalterrein door een landelijke pinstoring dienst gedurende 45 minuten. Het zat FestiValderAa niet mee.

Toch was het een geslaagde jubileumeditie. Zeker als in aanmerking wordt genomen dat dit de eerste echte grote editie van FestiValderAa was voor zowel de nieuwe zakelijk leider als de nieuwe artistiek leider. Samen stelden zij een nieuw organisatie-team samen. Daarbij viel het niet mee om binnen het budget voldoende medewerkers te vinden. De stichting gaat uit van CAO Toneel en Dans, maar in de markt worden hogere prijzen geboden door schaarste aan personeel.

FestivalderAa behoudt natuurvergunning en kan doorgaan

De natuurvergunning van het FestiValderAa in Schipborg hoeft niet te worden ingetrokken. Vijf inwoners van Schipborg vochten de vergunning aan, maar de rechter veegt hun bezwaren van tafel.

En dus kan het festival in het Drentsche Aa-gebied op 30 juni gewoon van start gaan. De vijf Schipborgers vinden dat het festival schade aan de natuur oplevert en willen dat de provincie Drenthe de vergunning intrekt.

Verslechtering

Volgens de rechter zijn de aanvechters van de vergunning en de provincie het eens over het feit dat de kwaliteit van het heidegebied achteruitgaat. Volgens de vijf omwonenden komt dat door het festival, volgens de provincie zijn verdroging en mensen die hun honden uitlaten in het gebied de boosdoener.

De provincie heeft de vergunning afgegeven aan het festival omdat die niet bijdraagt aan verdere verslechtering van het gebied.

Mocht de achteruitgang van de natuur wel alleen te stoppen zijn met het intrekken van de vergunning, had de rechter anders besloten. Het vijftal heeft echter onvoldoende duidelijk gemaakt dat het festival zorgt voor verslechtering of verstoring van natuurwaarden.

De maatregelen die genomen worden om schade te voorkomen, geven volgens de rechtbank voldoende bescherming. Met het intrekken van de vergunning had het FestiValderAa niet door kunnen gaan, dat zou echter geen natuurherstel opleveren. De rechter wijst erop dat tijdens de coronajaren, toen het festival niet of op beperkte schaal doorging, niet is gebleken dat er enig herstel heeft plaatsgevonden.

RTV Drenthe, 24 juni 2022

“ Je bedacht het festival als kleintje Oerol, als visionair, en hebt er een groot succes van gemaakt. Je bent een voorvechter, verbinder en een uithangbord. ”

burgemeester Anno Wietze Hiemstra van gemeente Aa en Hunze tijdens toespraak voor Henk Jongebroed – zondag 3 juli 2022

Henk Jongebroed, de oprichter van FestiValderAa, vorig jaar als artistiek leider opgevolgd door Vanja van Guldener, werd zondagavond op het hoofdpodium koninklijke onderscheiding als dank voor zijn bewezen diensten. Hij werd benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Stichting Andere Activiteiten Schipborg is hem zeer dankbaar, en is blij dat hij als theaterprogrammeur betrokken zal blijven bij het festival. Daarnaast is de stichting dankbaar richting, tegenover, naar de vele vrijwilligers, de donateurs, de fondsen, de locatiehouders en schuureigenaren, Staatsbosbeheer en Zomerzinnen.

Henk Jongebroed, oprichter van FestiValderAa, neemt afscheid als artistiek leider. Hij is opgevolgd door Vanja van Guldener.

3.2 Berichten in de media

“ FestiValderAa is in de loop der jaren uitgegroeid tot een tamelijk uniek festival, met name door zijn veelzijdigheid. ”

Theaterkrant, Luuk Verpaalen, 7 juli 2022

Beeld

- **OOG Radio en Televisie:** 'FestiValderAa in Schipborg goed bezocht', 4 juli 2022
🔊 www.oogtv.nl/2022/07/festivalderaa-in-schipborg-goed-bezocht/

Recensies

- **THE NEXT GIG:** 'Geweldige show en seksuele intimidatie bij Komodo', 2 juli 2022.
🔗 www.thenextgig.nl/geweldige-show-en-seksuele-intimidatie-bij-komodo/
- **THE NEXT GIG:** 'Waardigheid over kanker bij MEAU', recensie in *THE NEXT GIG; Optredens, Festivals en Podia in het Noorden*, 2 juli 2022.
🔗 www.thenextgig.nl/waardigheid-over-kanker-bij-meau/
- **THE NEXT GIG:** 'Merol durft zich uit te spreken', 5 juli 2022
🔗 <http://thenextgig.nl/merol-durft-zich-uit-te-spreken/>
- **THE NEXT GIG:** 'Nana Adjoa houdt het klein in Schipborg', 5 juli 2022
🔗 www.thenextgig.nl/nana-adjoa-houdt-het-klein-in-schipborg/
- **THE NEXT GIG:** 'Wat een feest met Electropoëzie', 5 juli 2022
🔗 www.thenextgig.nl/wat-een-feest-met-electropoëzie/
- **THE NEXT GIG:** 'Karsu is een prachtige afsluiting van eerste dag Festival der Aa', 5 juli 2022
🔗 www.thenextgig.nl/karsu-is-een-prachtige-afsluiting-van-eerste-dag-festival-der-aa/
- **THE NEXT GIG:** 'Het is fijn bij Stephanie Struijk', 9 juli 2022
🔗 www.thenextgig.nl/het-is-fijn-bij-stephanie-struijk/
- **THE NEXT GIG:** 'The Indien heft veel te bieden', 10 juli 2022
🔗 www.thenextgig.nl/the-indien-heeft-veel-te-bieden/
- **THE NEXT GIG:** 'Rondé maakt tijd voor de kinderen', 12 juli 2022
🔗 www.thenextgig.nl/ronde-maakt-tijd-voor-de-kinderen/
- **THE NEXT GIG:** 'Degelijke Joe Buck vermaakt prima', 12 juli 2022
🔗 www.thenextgig.nl/degelijke-joe-buck-vermaakt-prima/
- **THE NEXT GIG:** 'Silver Lake blijft niet onopgemerkt', 13 juli 2022
🔗 www.thenextgig.nl/silver-lake-blijft-niet-onopgemerkt/
- **THE NEXT GIG:** 'Pieter van der Zweep brengt het theater naar Schipborg', 13 juli 2022
🔗 www.thenextgig.nl/pieter-van-der-zweep-brengt-het-theater-naar-schipborg/
- **THE NEXT GIG:** 'Het protest is in veilige handen bij Sophie Straat', 15 juli, 2022
🔗 www.thenextgig.nl/het-protest-is-in-veilige-handen-bij-sophie-straat/
- **Theaterkrant:** 'Veelzijdig FestiValderAa in een prachtig landschap' (7 juli 2022)
🔗 www.theaterkrant.nl/nieuws/veelzijdig-festivalderaa-in-een-prachtig-landschap/

Dagblad van het Noorden

Ook dit jaar weer besteedde *Dagblad van het Noorden* zeer veel aandacht aan FestiValderAa, zowel voorafgaand als tijdens het festival. Zoals verwacht werden de perikelen rondom de Natura2000-gebieden breed uitgemeten in de Drentsche pers. Mogelijk heeft dit – en de perikelen zelf – te maken met de actualiteit, waarin de kwetsbaarheid van de natuur (terecht) onder een vergrootglas ligt. Dit waren de koppen van de artikelen:

- 7 april 2022: 'FestiValderAa in Schipborg duurt dit jaar vier dagen'
- 16 juni 2022: 'Op Oerol spoelde een boot aan met theaterbonzen uit Drenthe en Groningen. Vanja van Guldener (FestiValderAa) en Jacob Frölich (de Winsinghhof) zijn de nieuwelingen: een lekkere binnenkomer zo'
- 21 juni 2022: 'Bewoners Schipborg vrezen verlies kwetsbare natuur door FestiValderAa. 'Er moet prikkeldraad om dit gebied heen''
- 24 juni 2022: 'FestiValderAa viert enige echte tiende editie met stevige 'amuse' op de Brink in Zuidlaren: Frank Boeijen en Noordpool Orkest met vijf zangeressen'
- 26 juni 2022: 'Librisprijswinnaar Mariken Heitman naar Zeegse voor optreden tijdens Zomerzinnen'

- 27 juni 2022: 'FestiValderAa mag doorgaan van rechter, theaterfestival houdt natuurvergunning'
- 28 juni 2022: 'Stefan van der Wielen (leadzanger Orange Skyline) uit Zuidlaren doet mee aan De Slimste Mens'
- 29 juni 2022: 'Uitjes in Groningen en Drenthe: Inge van Calkar, FestiValderAa en een openluchtspel in Leek'
- 30 juni 2022: 'Stemmig zwarte Frank Boeijen opent tiende FestiValderAa op feestelijke Brink Zuidlaren'
- 1 juli 2022: 'Staatsbosbeheer verbiedt voorstelling van De Noorderlingen op FestiValderAa. Groot verdriet in Schipborg na fout organisatie'
- 2 juli 2022: 'De Noorderlingen werken als een dolle aan hun voorstelling en spelen deze zaterdag en zondag alsnog op FestiValderAa'

Overige media

- **Leeuwarder Courant:** 'Oprichter Henk Jongebloed van FestiValderAa doet stapje terug, Vanja van Guldener – ook nog actief bij Vanberesteyn in Veendam – is de nieuwe artistieke baas', 15 januari 2022
- **De Oostermoer, huis-aan-huis-blad:** 'FestiValderAa pakt groots uit met jubileumeditie', 7 april 2022
- **De Oostermoer, huis-aan-huis-blad:** 'FestiValderAa maakt eerste namen bekend', 21 april 2022
- **De Oostermoer, huis-aan-huis-blad:** 'FestiValderAa maakt volledige programma bekend', 3 mei 2022
- **De Oostermoer, huis-aan-huis-blad:** 'Winnaar Libris Literatuur Prijs op Zomerzinnen', 16 mei 2022
- **Groninger Internet Courant (GIC):** 'FestiValderAa pakt van 30 juni t/m 3 juli groots uit met jubileumeditie', 16 juni 2022
- **RTV Drenthe:** 'Inwoners Schipborg strijden bij rechter tegen natuurvergunning FestiValderAa', 21 juni 2022
- **RTV Drenthe:** 'FestiValderAa behoudt natuurvergunning en kan doorgaan', 24 juni 2022
- **De Oostermoer, huis-aan-huis-blad:** 'Nieuwe locatie Zomerzinnen op FestiValderAa', 24 juni 2022
- **TZUM, literair weblog:** 'Zomerzinnen op nieuwe locatie na brand', 25 juni 2022
- **RTV Noord:** 'Staatsbosbeheer verbiedt optreden De Noorderlingen uit Stad op FestiValderAa', 1 juli 2022
- **RTV Drenthe:** 'Theatergroep niet op FestiValderAa: optredens gepland binnen Natura 2000-gebied', 1 juli 2022
- **RTV Drenthe:** 'FestiValderAa viert jubileum met extra dag en vol programma', 2 juli 2022
- **Meppeler Courant:** 'De Noorderlingen werken als een dolle aan hun voorstelling en spelen deze zaterdag en zondag alsnog op FestiValderAa' 2 juli 2022
- **Omroep Groningen | Oog TV.nl:** 'Voorstellingen De Noorderlingen op FestiValderAa gaan toch door: "Kop d'r veur"', 2 juli 2022
- **De Oostermoer, huis-aan-huis-blad:** 'FestiValderAa gaat met frisse uitstraling nieuw decennium in', 4 juli 2022

- **De Oostermoer, huis-aan-huis-blad:** 'Henk Jongebloed, oprichter FestiValderAa, krijgt lintje', 4 juli 2022

3.3 Behaalde artistieke doelstellingen

Het artistieke profiel van FestiValderAa is gedefinieerd aan de hand van de volgende drie doelstellingen: toegankelijkheid, bijzonderheid en duurzaamheid.

Toegankelijkheid | *Voor jong en oud, met bekend en onbekend talent*

FestiValderAa wil toegankelijk zijn voor iedereen: jong en oud, wel of niet cultureel onderlegd. Om dat te bereiken heeft het festival de randvoorwaarden zo aantrekkelijk mogelijk gemaakt. De prijzen voor terrein, locaties, horeca en catering zijn (zo) laag (mogelijk) gehouden. Voorts waren ook dit jaar zowel voorstellingen van bekende makers als van onbekend talent geprogrammeerd. Deze combinatie van bekende en onbekende acts trok bezoekers aan met en zonder culturele bagage.

Bijzonderheid | *Gedreven authentieke makers*

Bij de samenstelling van het programma lette FestiValderAa vooral op het gedreven karakter van de kunstenaar en de oorspronkelijkheid van zijn of haar voorstelling. FestiValderAa wil immers authentieke kunst tonen die gemaakt is met hart en ziel. Daarom is gezocht naar echtheid en puurheid, passend bij het natuurlijke decor van het festival, het stroomdallandschap van de Drentsche Aa.

Duurzaamheid | *Dwarsverbinding cultuur – natuur*

FestiValderAa zoekt altijd naar dwarsverbindingen tussen cultuur en natuur. In de editie van 2022 kwam dit terug in de kunstinstallaties, de theatrale fiets- en wandeltochten, de gebruikelijke vroegevogeltocht, dagdromerstoet en de schemertocht, de samenwerking met Staatsbosbeheer en IVN, en de aandacht voor duurzaamheid bij de organisatie van het festival. Zie ook paragraaf 2.8.

3.4 Behaalde marketingdoelstellingen

Voor de editie van 2022 waren de volgende doelstellingen geformuleerd:

- **Marketingdoel 1:** Integreren van een marketingmodule in het kaartverkoopsysteem, om meer inzicht te krijgen in de overlap van theaterbezoeken en bezoeken aan muzikoptredens en overige activiteiten, en om te meten hoeveel bezoekers een volgend festival terugkeren.
- **Marketingdoel 2:** Meten van de tevredenheid en de ervaring van de bezoekers aan de hand van een enquête na afloop.
- **Marketingdoel 3:** Nog meer aandacht schenken aan de doelgroep organisaties/sponsors uit de directe omgeving (voor draagvlak).
- **Marketingdoel 4:** Het aantal uitverkochte theatervoorstellingen laten groeien met 7,5 procent en voor de overige voorstellingen de huidige gemiddelde bezettingsgraad van 80% behouden.
- **Marketingdoel 5:** Het aantal bezoekers laten groeien van 9000 naar 9500.

Marketingdoel 1 | Kaartverkoopsysteem

Begin 2022 is gekozen voor Ticket Works. Dit systeem biedt de mogelijkheid om alle kaartverkoop volledig digitaal te laten plaatsvinden en om meer inzicht te krijgen in bezoekersgedrag zoals over het aanschaffen van kaarten. Het systeem is geïntegreerd in de geheel nieuwe website. Alles kwam juist af voor de start van de kaartverkoop op 1 mei.

De organisatie heeft op het moment van het schrijven van dit verslag nog niet voldoende gelegenheid gehad om alle gewenste gegevens uit het systeem te halen voor diepteanalyses. Dat gaat deze winter gebeuren.

Marketingdoel 2 | Bezoekersenquête

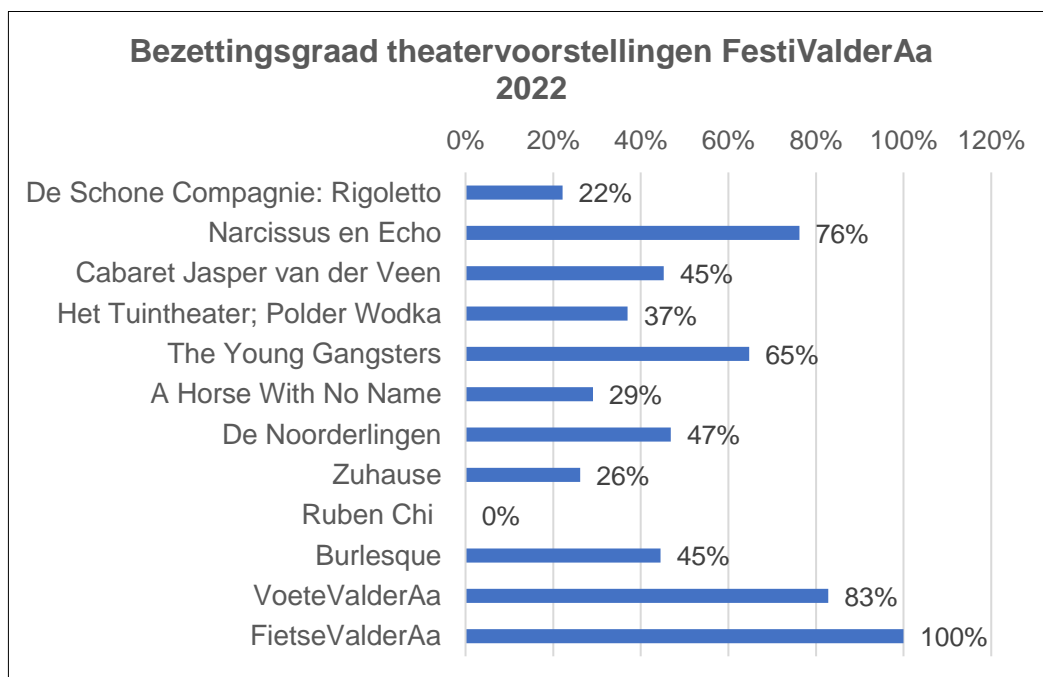
Op 9 september is vanuit het nieuw systeem een enquête gestuurd naar de bezoekers, maar de resultaten daarvan zijn nog niet uitgelezen en geanalyseerd. De enquêtevragen gingen over tevredenheid over het aanbod, de gemaakte keuzes voor theatervoorstellingen, het muziekprogramma en overige activiteiten, of de bezoekers het festival al vaker hadden bezocht en in hoeverre ze voornemens zijn om volgend jaar terug te keren.

Marketingdoel 3 | Lokale sponsors

De organisatie heeft een lokale sponsorwerver aangetrokken, een ex-bestuurslid van de stichting, om lokale bedrijven te benaderen. Samen met hem is een sponsorpakket ontwikkeld. Sponsors krijgen een vast pakket met toegangskarten en goodies aangeboden (zie de flyer in bijlage 3). Daarnaast had het team contact met diverse lokale organisaties en clubs om te onderzoeken of samenwerking mogelijk was en om vrijwilligers te werven. Voor dorpsbewoners was er een speciale korting voor weekendkaarten. Een drietal dorpsbewoners die klachten hadden, werden direct bezocht. Waar mogelijk werden hun klachten weggenomen.

Marketingdoel 4 | Bezetting

Het is niet gelukt om de bezetting van 80% te behouden. De theatervoorstellingen zijn zelfs veel slechter verkocht dan verwacht. Met 46% bleef de bezetting van de theatervoorstellingen ver achter bij de ambitie. Het vermoeden bestaat dat het programma op het hoofdpodium dermate sterk was dat velen kozen voor het centrale festivalterrein in plaats van de theatervoorstellingen op locatie. Ook de populaire FietseValderAa en de VoeteValderAa zorgden ervoor dat een deel van het publiek wegbleef bij het reguliere theateraanbod. Ook is het waardevol om de propositie van het festival te kennen in het relatief drukke aanbod van festivals en concerten in de zomermaanden. De bezoekersenquête (marketing doel 2) moet hier meer achtergrondinformatie en inzicht in gaan geven.

Bezettingsgraad van de theatervoorstellingen en de fiets- en wandeltochten.

Marketingdoel 5 | Groei aantal bezoekers

Het is niet gelukt om het aantal bezoekers te laten groeien van 9.000 naar 9.500. De vraag is of verdere groei wenselijk en realistisch is voor de omliggende natuur.

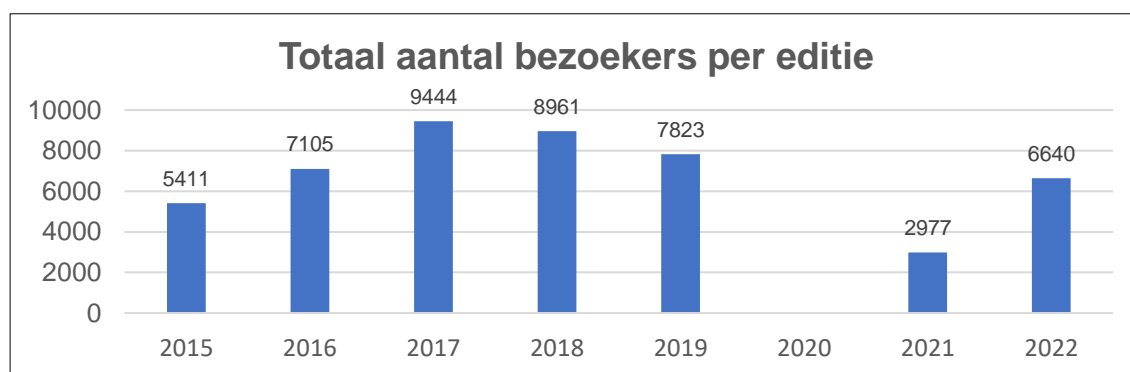
De bezoekersaantallen in de begroting waren gebaseerd op de bijna 8.000 bezoekers van de editie van 2019. De gedachte was dat dit een conservatieve inschatting was (2019 was wat bezoekers betreft een matig jaar ten opzichte van de edities 2017 en 2018). In 2022 waren er echter 6.640 unieke bezoekers.

Mogelijke externe oorzaken van het tegenvallende bezoekersaantal zijn:

- **Corona:** Tijdens het festival was er een flinke coronapieak. Veel potentiële bezoekers waren vermoedelijk ziek of bang om besmet te raken. De kranten stonden vol over de besmettingen bij Oerol twee weken daarvoor. Zoals de *Leeuwarder Courant* kopte op 24 juni 2022: "Theaterfestival Oerol heeft voor en coronapieak in het riool van Terschelling gezorgd."
- **Inflatie/Concurrentie:** Festivalhopen is flink duurder geworden door de stevige inflatie en de prijsverhogingen bij vele festivals. Zoals de *Volkskrant* kopte op 9 juni 2022: "Dreigen de festivals in crisistijden een hobby voor de happy few te worden?" Bezoekers dienen keuzes te maken.

Mogelijke interne oorzaken zijn:

- **Verhoogde ticketprijs:** De hogere ticketprijs, noodzakelijk vanwege alle kostenstijgingen, kan bezoekers afgeschrokken hebben.
  - **Concurrentie van eigen programmering:** Het vermoeden bestaat dat het programma op het hoofdpodium dermate sterk was dat velen kozen voor het centrale festivalterrein in plaats van de theatervoorstellingen op locatie. Ook de populaire FietseValderAa en de VoeteValderAa zorgden ervoor dat een deel van het publiek wegbleef bij het reguliere theateeraanbod. In feite was het festival dus zijn eigen concurrent.
  - **Online kaartverkoop:** Voor het tweede jaar vond de kaartverkoop volledig online plaats. Dit maakt de geldstromen transparanter en vergroot de veiligheid voor de vrijwilligers die verkoop doen. Een bijkomend voordeel is dat online verkoop meer zicht kan geven op publiek en publieksgroepen. De kaartverkoop via de website was echter nog niet optimaal. Zo bleek het lastig om meerdere producten tegelijk te kopen. Mogelijk zijn kopers van een weekendbandje daardoor afgehaakt bij de aanschaf van theaterkaarten. Hiernaar is gevraagd in de enquête. Voor de komende editie wordt dit opgelost.
- Voorkeuren per doelgroep:** Alhoewel de analyse van de doelgroepen nog niet is afgerond, was overduidelijk zichtbaar dat er relatief veel jongere bezoekers waren. Mogelijk waren zij minder geïnteresseerd in de theaterprogrammering dan de oudere bezoekers in voorgaande edities. Maar de echte vraag is waar de oudere bezoekers zijn gebleven. Want de voorgaande jaren waren de theatervoorstellingen wel goed bezocht. En juist oudere bezoekers (huis afbetaald, pensioen geïndexeerd) hebben minder last van de inflatie.

Aantal bezoekers aan FestiValderAa per editie.

3.5 Publieksbereik in overzicht

Onderdeel	Huidig boekjaar	Begroting	Vorig boekjaar
	2022	2019	2021
Duur in dagen	4	3	3
Aantal activiteiten kernprogrammering (prof.)	78	80	82
Aantal overige activiteiten	21	25	16
Totaal aantal activiteiten	99	105	98
Totaal aantal unieke bezoekers	6640	9500	2500
Totaal aantal bezoeken kernprogrammering	11169	13750	2721
Totaal aantal bezoeken overige activiteiten	2500	2500	2763
Totaal aantal bezoeken	13669	16250	5484
Waarvan betaalde bezoeken	9231	15850	2934
Waarvan niet betaalde bezoeken	4438	400	2550

Figuur 2: Opgave volgens Model III F voor de prestaties van festivals.

N.B.: Het aantal niet betalende bezoeken is in 2021 en 2022 hoger dan vermeld in de begroting 2019. We hebben toen verzuimd mee te rekenen dat een deel van de unieke bezoekers ook de kunstobjecten hebben bekeken. Dat laatste is voor 2021 en 2022 wel meegerekend. Wij kunnen dit in het formulier niet aanpassen en hebben dat daarom hier ook niet gedaan.

3.6 Successen

- **Muziekprogrammering met meer accenten voor jongeren**
Met de muziekprogrammering wilde de nieuwe artistiek leider Vanja van Guldener een nieuwe toon zetten en een jonger publiek trekken, zonder de wensen van het bestaande publiek uit het oog te verliezen. Daartoe werden een paar grote namen geboekt die met name jongeren aanspreken. Wat vooral goed bleek te werken, is een grote naam als starter van de avond. Het festivalterrein met de twee muziekpodia trok veel meer jongeren dan de afgelopen jaren: jongeren zijn meer geïnteresseerd in muziek en minder in theater.
- **Duurzaamheid en catering**
De vegan foodtruck was een groot succes. Er stond steeds een enorme rij en de reacties van publiek waren positief.
- **Vrijwilligers**
FestiValderAa werkt met zo'n 200 vrijwilligers. Een flink deel werkt alleen mee tijdens het festival zelf. Een ander deel is ook door het jaar heen en vooral in de aanloop naar het festival betrokken. Vormgeefster Caroline van de Meent coördineerde de aankleding van het festival en stuurde de vrijwilligers aan die hieraan meehielpen. Haar coördinatie verliep enorm goed. De vrijwilligers voelden zich gewaardeerd en deden geweldig werk. De algemene vrijwilligers werden gecoördineerd door Isa Visser. Zij werd pas laat ingevlogen maar heeft veel werk verzet en veel nieuwe vrijwilligers gevonden. De organisatie is hier blij mee, want zonder vrijwilligers geen festival.

Een deel van de ongeveer 200 FestiValderAa 2022 vrijwilligers

“ Dank jullie wel voor de prachtige dagen en mooie muziek. Ik heb **genoten**. ”
 🎵 🎸 🥁 🔥 🎭 🙏

Anouk Wijnbergen, via Facebook

“ We hebben zo van dit festival genoten. Nogmaals ❤️ voor het publiek en de verschrikkelijk lieve staf. ”

Power to the Pipo, via Instagram

3.7 Leer- en evaluatiepunten

- **Coördinatie van productie en logistiek**

Een goed succesvol festival kan bouwen op een uitgekiende logistiek en een doortimmerde productie. In de evaluaties van FestiValderAa 2022 kwam naar voren dat de coördinatie van de producties en locaties beter kan. Door de grote afstanden tussen alle locaties was het werk zwaar voor de artiestenproducent waardoor het overzicht soms ontbrak en er last minute problemen opgelost moesten worden. Voor de volgende editie worden de taken voor de artiestenproductie opgesplitst in twee aparte functies: één artiestenproducent voor muziek op het festivalterrein en één voor de theaterproducties. De laatste functioneert ook als hospitality manager voor de theaterlocaties. Zo is het werk overzichtelijker voor de producenten, zijn er minder locatiemanagers nodig en worden de artiesten professioneler begeleid. Theater vraagt bovendien andere expertise van de producent dan muziek.

- **Aankleding en productie festivalterrein**

Het nieuwe team heeft zijn best gedaan om de aankleding een wat strakkere uitstraling te geven, zonder de gezellige sfeer te verliezen. Het nieuwe koepelpodium (de Heidestage) was door het open karakter een groot succes. Het was wel een uitdaging om voor alle dagen de juiste podia, tenten en techniek te bemachtigen, omdat er in

festivalland een tekort aan materiaal bestaat. Hierdoor was het materiaal bovendien veel duurder, wat invloed had op de begroting. Wat daarbij onhandig was, is dat er de extra jubileumavond op donderdag op een andere locatie plaatsvond, waardoor het festival materiaal dubbel nodig had. FestiValderAa heeft hiervan geleerd: de muziekoptredens beperken tot één locatie.

- **Bezetting theatervoorstellingen**

De bezetting van de theatervoorstellingen op locatie was met 46% ver onder de ambities. In pre-coronajaren lag de bezetting van de theatervoorstellingen rond de 80%. Mogelijke oorzaken zijn al genoemd in paragraaf 3.3. Voor komend jaar wordt ingezet op 5 en niet 9 verschillende voorstellingen. En er wordt dan gewerkt met 3 voorstellingen per groep/locatie en een vierde als succesoptie.

- **Natura 2000**

FestiValderAa kan voor locatievoorstellingen al jaren bouwen op de hulp van schuur- en landeigenaren. Voor de 2022 editie hadden De Noordelingen hun voorstelling *Roek* specifiek gemaakt voor een bepaalde locatie bij Schipborg. Op de avond van de première kwamen er ambtenaren en medewerkers van Staatsbosbeheer die constateerden dat precies dat stukje grond niet binnen de festivalvergunning viel. De particuliere eigenaar van de grond had gezegd dat de locatie zijn eigendom was en had toestemming gegeven voor de voorstelling, maar de festivalorganisatie had als vergunninghouder de status van het gebied zelf beter moeten checken. Uiteindelijk moesten de Noorderlingen de voorstelling aanpassen aan een alternatieve locatie. Drie van de beoogde voorstellingen van *Roek* vielen uit. In het vervolg zal hier beter op worden gelet bij de keuze van de spellocaties.

“ Gisteren was een vreselijke dag. Er vloeiden tranen, maar wat ook bij De Noorderlingen past dat is een groot doorzettingsvermogen. We geven niet zomaar op. En daar hebben we nu resultaat mee geboekt. We hebben de schouders er onder gezet, en in samenwerking met de organisatie van het festival hebben we dit voor elkaar gekregen. En daar zijn we heel blij mee. Als ik nu ook om me heen kijk dan zie ik veel positieve gezichten. ”

Amarins Elzinga van De Noordelingen, voor OogTV

- **Natuurbeleving, natuureducatie en duurzaamheid**

Natuur is integraal onderdeel van FestiValderAa. Echter, in vergelijking met voorafgaande jaren was er in 2022 minder aandacht voor natuurbeleving en natuureducatie. Er waren minder natuurwandeltochten, minder (verschillende) fiets- en voettochten, minder kinderactiviteiten en -voorstellingen die met natuurbeleving en natuureducatie te maken hadden en ook de theatervoorstellingen voor volwassenen waren minder begaan met dit thema. In 2023 zullen de programmeurs en de artistiek leider hier meer op selecteren en programmeren. Verder moet het onderdeel verduurzaming veel meer aandacht krijgen in de productie. Dit wordt een speerpunt voor 2023. De eerste stappen zijn al gezet: in september 2022 heeft de zakelijk leider FestiValderAa aangemeld bij Green Deal Circulaire Festivals. Zij gaat samen met de artistiek leider met hen in gesprek over wat het FestiValderAa kan doen om duurzamer te worden in de uitvoering. Het gaat dan bijvoorbeeld om zorgvuldige keuzes op het gebied van locatie, toegankelijkheid, vervoer en mobiliteit, catering, dranken en stroomvoorziening. Ook de afvalscheiding kan verbeterd worden. Daarnaast zal het festival meer aan natuurbewustwording gaan doen voor festivalgangers. Dit alles zal een positieve invloed hebben op het lokale milieu en daarnaast de CO2-uitstoot en impact op het gebruik van land en water verminderen.

- **Lokaal draagvlak**

FestiValderAa hecht aan een goede band met dorpsbewoners. Het komende jaar – ook door het jaar heen – gaat de organisatie de relaties met bewoners en locatiehouders versterken. Een festival zo aan de dorpsrand veroorzaakt natuurlijk ook overlast. Het lijkt een goed plan om door het jaar heen nog meer contactmomenten te hebben en bewoners mee te laten denken over de aanpak rond het festival en overlastsituaties. Overigens zijn veel bewoners als vrijwilligers betrokken bij FestiValderAa. Helaas zijn er ook bewoners die rechtszaken aanspannen tegen de gemeente en provincie over de verleende vergunningen aan het festival. Zo was er twee weken voor het festival weer een rechtszaak met het oog op de kwetsbare natuur van het gebied. De stichting doet echter veel aan herstel en monitoring van het omliggende natuurgebied, schakelt voor en na het festival een ecooloog in en werkt nauw samen met de overheid en Staatsbosbeheer.

- **Presentator**

FestiValderAa heeft diversiteit en inclusie nadrukkelijk opgenomen in haar beleidsdoelstellingen. De organisatie probeert hier in alle facetten van de productie en uitvoering van het festival allert op te zijn. De organisatie betreurt het dan ook dat op vrijdagavond de presentator van het festivalterrein op twee moment “ uit de bocht vloog” tijdens een aankondiging. Een schrijvende journalist en ook enkele bezoekers maakten melding van ongepaste opmerkingen bij de aankondiging van twee hoofdpodiumacts. De organisatie van FestiValderAa is hier over met de presentator in gesprek gegaan, en zal voor een volgende editie explicietere afspraken maken met de presentator.

3.8 Bestuursevaluatie

De organisatie

FestiValderAa wordt georganiseerd door Stichting Andere Activiteiten Schipborg. Voor de organisatie van het festival worden een zakelijk leider en artistiek leider aangesteld die gezamenlijk jaarrond als managementteam (directie) de kar trekken en jaarlijks een projectteam (Aa-team) samenstellen om het festival samen met alle vrijwilligers te organiseren. De editie 2022 kenmerkte zich door veel nieuwe gezichten in het organisatie-team. Een artistiek leider en zakelijk leider die in deze rol slechts één jaar FestiValderAa-ervaring hebben en een nagenoeg geheel nieuw Aa-team. Desalniettemin levert het Aa-team een prima prestatie. De sfeer in het team was zeer goed en vol energie is een prachtig festival neergezet. Waarvoor onze complimenten.

Bestuursmodel

Het huidige bestuur-directiemodel werkt in ogen van het Stichtingsbestuur prima. Het bestuur is van mening dat het voldoende in staat is om op hoofdlijnen toezicht te houden op de uitvoering van de directie (zakelijk en artistieke leiding). In de evaluatie over editie 2022 heeft het bestuur aangegeven graag eerder en frequenter door de directie op de hoogte te worden gebracht over financiële, productionele en artistieke plannen en eventuele knelpunten. Om deze onderlinge afstemming te verbeteren is besloten de jaarcyclus vast te leggen zodat verwachtingen helder zijn.

Vergaderen

Het bestuur vergadert elke vier tot zes weken (jaarrond). De zakelijk en artistiek leider zijn bij elke bestuursvergadering (deels online) aanwezig. Een à twee keer per jaar vergadert het bestuur alleen met de bestuursleden voor evaluatie, onderlinge afstemming en bespreken van beleidspunten. Bestuursleden zijn van mening dat vergaderingen effectief verlopen en in een prettige sfeer. De verslaglegging is helder en de agenda wordt tijdig verstuurd.

Bestuurswisselingen

Het bestuur heeft het afgelopen jaar geen wisselingen gehad. Al bij aanvang van 2022 hebben twee bestuursleden aangegeven op korte termijn te willen stoppen. Een kandidaat bestuurslid heeft een aantal vergadering bijgewoond en daarop besloten haar aspiraties niet te concretiseren.

Financieel

FestiValderAa 2022 is financieel een meer dan lastig jaar geweest met daardoor een lange nasleep in de afronding met als gevolg een vertraging in het opstarten van een volgende editie. Door de directie en bestuur is een evaluatie gemaakt en zijn leerpunten uitgewisseld. Overkoepelend beeld dat blijft hangen is dat het steeds lastiger wordt om een festival te organiseren in Schipborg. Het bestuur herkent dat een post-corona editie, met stijgende kosten in de productie (huur spullen en personeelskosten en onzekerheid over de hoeveelheid publiek) lastig is voor directie en crew. Daarentegen is het bestuur ook van mening dat er een aantal risico's in de productie van FestiValderAa 2023 zijn genomen die uiteindelijk een fikse financiële aderlating teweeg hebben gebracht. De in afgelopen jaren zorgvuldig opgebouwde financiële buffers zijn daarmee verdwenen. Met financiële steun van de Provincie Drenthe is het negatief saldo van de Stichting aangevuld.

Vergunningen en de toekomst

Een verdere complicatie bij het opstarten van de voorbereidingen voor FestiValderAa 2023 ontstaat al kort na de zomer van 2022 de Provincie Drenthe (afdeling Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) per brief meldt men het voortbestaan van het festival op de huidige locatie niet kansrijk acht en dat een natuurvergunning voor die locatie zeer waarschijnlijk niet meer haalbaar is. In enkele vervolgesprekken waar ook Staatsbosbeheer en Nationaal Park Drentsche Aa bij betrokken waren, werd ons duidelijk dat de genoemde organisaties FestiValderAa een warm hart toedragen, maar dat zij negatief staan ten opzichte van de huidige locatie in Schipborg als centraal festivalterrein. Vervolgonderzoek over mogelijke andere locaties in en rondom Schipborg leert dat ook alternatieve locaties zeer waarschijnlijk niet haalbaar zijn door de geldende stikstofregels. Tevens ontbreekt het ons aan de specifieke deskundigheid en financiële middelen die nodig is om tot zorgvuldige rapportage te komen die als basis kan dienen voor een vergunningsaanvraag.

De hiervoor beschreven zaken rondom financiële afwikkeling van editie 2022, intensieve trajecten over natuur- en milieuvergunningen en het niet meer beschikbaar zijn van het huidige festivalterrein hebben ertoe geleid dat binnen bestuur en directie een gesprek is gestart over de toekomst van FestiValderAa. Hoe kunnen we in deze nieuwe werkelijkheid ons festival neerzetten in Schipborg? Een festival dat past binnen de strikte regelgeving van Natura 2000, financieel voldoende basis biedt en past bij onze ambities voor culturele kwaliteit, uitstraling en sfeer.

Het bestuur heeft hier het standpunt ingenomen dat huidige uitvoering van FestiValderAa (qua omvang, culturele allure, verbinding met de natuur en het dorp Schipborg) zeer lastig is. FestiValderAa zal zichzelf opnieuw uit moeten vinden en op aantal aspecten zullen we een nieuwe start moeten maken. Daarom heeft het bestuur besloten om ruimte te maken voor een nieuw bestuur dat een nieuw begin kan maken en van daaruit een nieuwe toekomst kan bouwen voor FestiValderAa. In maart 2022 zijn alle verantwoordelijkheden van de Stichting AAS overgedragen aan een nieuw bestuur.

3.9 Strategische analyse

Om effectief een strategie te kunnen ontwikkelen voor de komende jaren heeft Stichting Andere Activiteiten Schipborg haar sterke en zwakke punten en mogelijkheden en uitdagingen geanalyseerd, zowel binnen de organisatie als met het oog op de markt.

	Positieve factoren	Negatieve factoren
Externe herkomst	<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markt: Steeds meer interesse in kleine, eigenzinnige, ongedwongen festivals met aandacht voor duurzaamheid en natuur. • Financieel: Voorkeur van publieke en private fondsen voor inclusieve en diverse podiumkunsten in de regio. 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Locatie: Vergunning op de huidige locatie loopt af. • Concurrentie: Andere festivals in de noordelijke provincies. • Financieel: Bezuinigingen binnen de culturele sector en een overvraag aan subsidies. • Vrijwilligerspool: Tijdens de afgelopen twee coronajaren is connectie met de grote groep trouwe dorpsbewoners en de vrijwilligers onvoldoende in stand gehouden. • Covid 19.
Interne herkomst	<p>Sterktes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toegankelijkheid: FestiValderAa is toegankelijk voor jong en oud, wel of niet cultureel onderlegd door lage prijzen en combinatie van bekende en onbekende acts. • Bijzonderheid: Oorspronkelijke voorstellingen van gedreven makers; echtheid; puurheid. • Natuurbeleving: Uniek decor van stroomdallandschap van de Drentsche Aa; wandeltochten, fietstochten, natuureducatie; samenwerking met Staatsbosbeheer en IVN. • Artistiek: Eigenzinnige, kwalitatief goede, veelzijdige acts: locatietheater, muziek, kunst, cabaret, kleine doorlopende acts, straattheater. • Makers en publiek: Het festival is een aantrekkelijk podium voor regionale makers, kunstopleidingen en instituten voor talentontwikkeling. Omgekeerd zijn zij interessant voor het festival omdat lokale groepen hun eigen achterban meenemen. • Kinderactiviteiten: Kinderweide, kinderworkshops, eigen presentatieplek voor lokale verenigingen en scholen. • Recensies: Zeer enthousiaste recensies in <i>Dagblad v/h Noorden</i> en <i>Theaterkant</i>. • Netwerk: Groot artistiek netwerk binnen de noordelijke provincies en onder andere podiumkunstenfestivals. • Team: Sterke interne samenwerking; zeer flexibel productieteam; nieuwe zakelijk en artistiek leider. 	<p>Zwaktes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Braindrain: Tussen eind 2021 en eind 2022 vertrekken vijf ervaren leden van het productieteam. • Diversiteit en inclusiviteit: Team, organisatie en bestuur zijn nog niet heel divers en inclusief. • Verdiencapaciteit: De verdiencapaciteit op de huidige locatie van het festival bereikt haar grenzen. Het wordt elk jaar lastiger om de begroting rond te krijgen. • Taakverdeling bestuur en directie: Onderscheid tussen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van bestuur enerzijds en directie anderzijds is nog onvoldoende duidelijk in de uitvoering. • Duurzaamheid: Duurzaamheid komt nog te weinig naar voren als integraal onderdeel van de organisatie van het festival.

Figuur 2: SWOT-analyse.

4 Financieel resultaat

4.1 Situatie boekjaar / kalenderjaar

Stichting Andere Activiteiten Schipborg werkte tot in 2021 met een boekjaar dat liep van 1 oktober t/m 30 september. Mede vanwege de toekenning van meerjarige subsidie door het Fonds Podiumkunsten en de daarbij behorende vereisten aan de financiële verslaglegging, is daarom in 2021 eenmalig gekozen voor een jaarrekening met een extra kwartaal. Vanaf 2022 zijn de statuten van de stichting aangepast en is het boekjaar volgens, in overeenstemming met het kalenderjaar.

Begrotingstechnisch is er behoorlijk afgeweken van de vastgestelde begroting, maar steeds in overleg met het bestuur. Dit heeft alles te maken met de veranderingen in het culturele klimaat na de coronapandemie, met schaarste in materiaal en menskracht en hogere kosten, en hogere toegangsprijzen tot gevolg. Maar ook met tegenvallende publieksaantallen door een nieuwe coronagolf tijdens ons festival.

4.2 Exploitatieresultaat

INKOMSTEN

De totale inkomsten vielen met **€431.662**, hoger uit dan in de begroting was voorzien.

FestiValderAa heeft in 2022 de toegangsprijzen verhoogd. Het festival zit nog steeds relatief laag met de tarieven, omdat alle festivals hun prijs flink hebben verhoogd. Voor de begroting van het aantal verkochte kaarten is uitgegaan van 2019, een jaar dat het festival minder bezoekers had dan de jaren ervoor. Ondanks deze conservatieve inschatting was het bezoekersaantal veel lager dan in 2019. De horeca-omzet was met €72.504 flink hoger dan begroot. Daartegenover staat ook een hogere inkoop.

De stichting ontving donaties van SENA, het Beringer Hazewinkelfonds, de Emmaplein Foundation, het Prins Bernhard Cultuurfonds en het VSB Fonds. De stichting ontving in het voorjaar van 2023 met terugwerkende kracht een extra bijdrage uit coronamiddelen van de Provincie Drenthe a €15.000, als steun voor verschillende corona gerelateerde tegenslagen in 2022. Naast de subsidies van de provincie Drenthe en Gemeente Aa en Hunze ontving de stichting een iets hogere subsidie van Gemeente Tynaarlo dan voorgaande jaren. Dit had te maken met de extra jubileumavond die plaats vond op de Brink in Zuidlaren (aangrenzende gemeente Tynaarlo).

De stichting ontving € 29.700 uit het vijfde aanvullende steunpakket van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de culturele en creatieve sector in april 2022. Ook werd de vierjarige subsidie van het FPK geïndexeerd.

KOSTEN

De totale lasten waren met **€489.530** veel hoger dan begroot. Dit werd met name veroorzaakt personele- en materiële krapte in de markt.

De artistieke en organisatorische (personele-) honoraria zijn flink hoger dan begroot in 2019. Er zijn meer uren gemaakt door de extra jubileumavond en de tarieven van de ZZP'ers gingen flink omhoog door de krapte in de markt en het feit dat het er veel nieuwe teamleden moesten worden aangetrokken omdat de oude garde ten tijde van corona vertrok. Er was

dus ook extra tijd nodig voor overdracht. Het bestuur wilde een deel van haar reserve gebruiken voor de extra programmering van de jubileumavond, met een aantal bijzondere/bekende gasten. Alles bij elkaar leverde dat €35.000 extra personele kosten op.

De Activiteitenlasten materieel vielen ook veel hoger uit dan begroot. De gemiddelde kosten voor de productie en techniek waren ook hoger door de krapte in de markt. De begroting is steeds bijgesteld naar de verkregen offertes. Daarnaast zijn de kosten kaartverkoop hoger doordat extra geld werd uitgegeven om de gegevens uit het oude kaartverkoopsysteem over te zetten naar het nieuwe.

Het resultaat van de inkomsten en uitgaven is €57.868 negatief.

4.3 Reflectie op besteding extra covid middelen

FestiValderAa zou zonder de extra covidgelden van het ministerie niet mogelijk zijn geweest. Door de lagere publieksaantallen, was er aanvullend andere dekking nodig voor de reguliere kosten. Wij ontvingen in 2022 van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap vanuit het vijfde steunpakket € 29.700. ook ontving de stichting in het voorjaar van 2023 met terugwerkende kracht een extra bijdrage uit coronamiddelen van de Provincie Drenthe a €15.000. **Wij ontvingen dus in totaal €44.700 extra budget voor 2022.** Dit extra budget is besteed aan de honoraria van artiesten en de organisatie (allen ZZP'ers), aan materiaal-huurkosten maar is met namen benut ter compensatie van de lagere publieksinkomsten.

4.4 Liquiditeit, vermogens- en risico beheer en bestemmingsreserve

Het verlies a €57.868 kon net worden gedekt vanuit het eigen vermogen van de stichting. De stichting had op 31 december 2022 een **eigen vermogen van €1,860**, mede dankzij de reddingsactie van de Provincie Drenthe. Het ontbreken van een goede reserve heeft grote consequenties voor de komende festival edities. Uiteraard is daarover uitgebreid geëvalueerd. Op een aantal inhoudelijke oorzaken is al ingegaan in paragraaf 3.6 (leerpunten). Belangrijkste oorzaken zijn het tegenvallend aantal bezoekers en de veel hogere kosten. Er zijn door het bestuur, de zakelijk leider en artistiek leider afspraken gemaakt over de beheersing van risico's voor het festival in 2023.

Er zal opnieuw gewerkt moeten worden aan de opbouw van een gezonde reserve, wat van belang is om de liquiditeit te waarborgen tijdens de voorbereiding en de uitvoering van het festival, en als buffer voor als het een keer tegen zit.

Er is uiteraard geen bestemmingsreserve opgenomen.

5 Organisatie

5.1 Samenstelling bestuur en directie

Bestuur

- Johan Knijp voorzitter
- Eddy Elsinga secretaris
- Martin van der Spek penningmeester
- Petra Ordelman bestuurslid
- Pieke van der Veen bestuurslid

Directie

- Vanja van Guldener artistiek leider
- Caecilia van Stigt zakelijk leider

5.2 Toepassing van de Wet Normering Topinkomens

Het bestuur van Stichting Andere Activiteiten Schipborg vervult haar taken onbezoldigd en ontvangt alleen een vergoeding voor gemaakte onkosten.

De salarissen en honoraria voor de directie en de inleenkrachten valt ruimschoots onder het bezoldigingsmaxima voor de culturele sector voor 2022 à EUR 216.000.

5.3 Codes cultuursector

Tabel 2: Verantwoording codes cultuursector.

	Code Diversiteit en Inclusie	Code Cultural Governance	Code Fair Practice
Startpositie: Hoe is de situatie/ toepassing/ realisatie bij aanvang van het verslagjaar?	<p>Deels sluit FestiValderAa al aan bij de code. Door (relatief) lage toegangsprijzen en (deels) laagdrempelige programmering is het festival voor een breed publiek toegankelijk: mensen met een kleine en met een grote portemonnee, oud en jong. Alle opleidings- en inkomensniveaus zijn vertegenwoordigd onder het publiek.</p> <p>Ook in de vrijwilligerspool en het productieteam wordt diversiteit en inclusie gestimuleerd.</p>	<p>De stichting AAS volgt de Code Cultural Governance voor transparant en goed bestuur.</p> <p>De bestuurders van Stichting AAS kennen contouren van de Code Cultural Governance en passen deze toe door heldere afspraken over en evaluatie van rollen en discipline in toezicht, verslaglegging en verantwoording.</p> <p>Per januari 2020 heeft het bestuur een reglement vastgesteld met een duidelijke taakverdeling, verantwoordelijkheidsverdeling en bevoegdheidsverdeling tussen de artistieke en zakelijke leiding en het bestuur.</p>	<p>De honoraria van artiesten maar ook met name voor het organisatie team zijn laag. Dit komt doordat het festival ooit een initiatief van vrijwilligers was. Ook kent FestiValderAa een beperkt verdienmodel waardoor het voortdurend balanceren tussen inzet van vrijwilligers en betalen krachten.</p>
Wat was de doelstelling voor het verslagjaar?	<p>De organisatie blijft streven naar een nog diverser en inclusief publiek en zal daar in de programmering en organisatie rekening mee houden.</p>	<p>Onderzoeken wat er verder nodig is om de code nog beter uit te voeren.</p>	<p>Het implementeren van tarieven voor het organisatie team gebaseerd op de CAO theater en dans. Artiesten werden tenminste gehonoreerd volgens NORMA-eisen.</p>
Wat waren de activiteiten/ontwikkelingen in het verslagjaar?	<p>Er waren beperkte mogelijkheden door Corona.</p>	<p>Het bestuur houdt nu jaarlijks een bestuursevaluatie.</p>	<p>Het implementeren van tarieven voor het organisatie team, gebaseerd op de CAO theater en dans en artiesten gebaseerd op de Norma-eisen.</p>
Wat is de stand van zaken aan het eind van het jaar en wat is de doelstelling voor het komende jaar?	<p>Een diversere programmering en de juiste faciliteiten moet er voor gaan zorgen dat nog meer mensen zich thuis voelen op FestiValderAa Denk aan bands uit niet-Nederlandse culturen en faciliteiten voor mindervaliden, maar ook bijvoorbeeld faciliteiten voor mensen met kleine kinderen.</p>	<p>Jaarlijks een volledige vergadering besteden aan zelfevaluatie bestuur. Daarbij nog nadrukkelijker kijken naar de inbedding van de Code Cultural Governance; De Stichting AAS kent een documenten gebouw (statuten, codes, reglementen profielschetsen, beleidsplannen). Aantal documenten verdiend een update. Gevolgen WBTR onderzoeken en doorvoeren.</p>	<p>Realiseren van een hogere garantie voor de theatervoorstellingen. Taakomschrijving per teamlid en monitoren werkelijk aantal werkuren en het creëren van een positieve werkomgeving waar iedereen zicht gehoord en gezien voelt.</p>